

## DE KERK VAN ZANDVOORDE

Dirk Beirens

Over de bouw zijn (nog?) geen gegevens gevonden, maar waarschijnlijk ontstond ze in de 2de helft van de 13de eeuw naar het voorbeeld van de abdijkerk van Oudenburg van 1056.

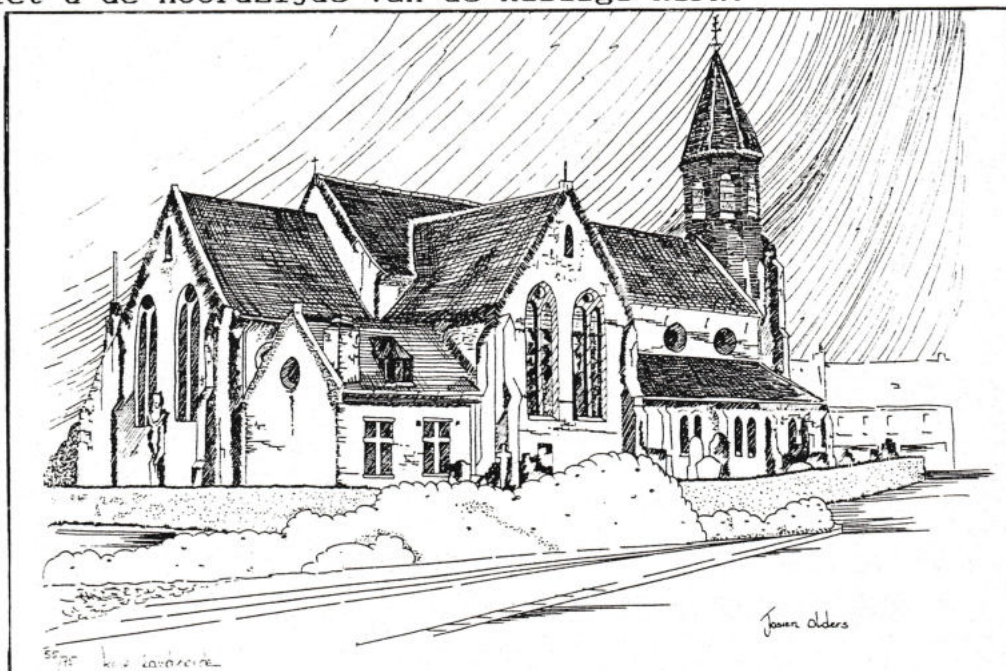
De kerk zou er toen als volgt uitgezien hebben : een middenbeuk en 2 zijbeuken, een transept (= dwarspand van een kerk, rechthoekig de lengteas snijdend) en een koor. De toren met houten klokruimte zou zich op de viering (= vierkante ruimte waar het koor en de middenbeuk in elkaar overgaan) bevonden hebben. Op bladzijde -- 94 - 79 -- ziet u een schets van Willy Meseure : de kerk van Zandvoorde op de kaart van het Brugse Vrije van Pieter Pourbus (1562) en de kerk in 1840.

Van de huidige kerk zijn alleen nog vroeggotisch (zie ontstaan) : de middenbeuk en de vieringspijlers en - bogen. Tijdens de godsdienstoorlogen van de 16de eeuw werd de kerk namelijk erg geteisterd.

Tussen 1630 en 1640 werd de kerk enigszins hersteld : alleen de middenbeuk en een kleine koorruimte werden in gebruik genomen. Een houten torentje boven de ingang verving de voormalige toren op de viering.

Omstreeks het midden van de 19de eeuw was restauratie dringend nodig. Pas in 1895 werd een nieuwe toren tegen de ingang/middenbeuk van de kerk gebouwd. Omdat de kerk te klein werd voor het groeiende aantal parochianen werden tussen 1905 en 1913 uitbreidingswerken uitgevoerd in twee fasen : 1) 2 zijbeuken, 2 armen van de kruisbeuk 2) koor, sakristie en gewelf van de middenbeuk.

Op de pentekening van de lokale kunstenaress Josien Olders ziet u de noordzijde van de huidige kerk.



Op 7 augustus 1902 werd de kerk door de Koninklijke Commissie voor Monumenten op de lijst van de kunstgebouwen 3de klas geplaatst.

Verschillende (gedeeltelijke) grafstenen uit de 16de en 17de eeuw - de oudste op Oostends grondgebied - werden in de buitenzijmuren ingemetseld, o.a. deze van leden van de adellijke familie Woutermans van Gent. Deze "ridders" hadden bevoegdheid over het rechtsgebied dat ook de naam van de watering droeg : 's Heer Woutermans-Ambacht, bestaande uit het verdwenen Sinte-Catharina-ter-Streep, Oostende, Zandvoorde, een deel van Bredene, Oudenburg en Ettelgem. De Heren Woutermans verbleven hier al sedert 1270. Zandvoorde heeft in 1966 officieel als gemeentewapen het wapen van de Woutermans aanvaard : "Goud met een zwarte keper". Het werd aan de brug over de autoweg Oostende-Brussel bevestigd.

In 1991 kreeg de klok van 1900 het gezelschap van een jongere uitvoering, bekostigd door lokale giften. Terzelfdertijd konden 3 nieuwe torenuurwerken geïnstalleerd worden.

Tot 1914 was er enkel een kerkhof aan de zuidkant, vanaf 1922 werd ook de noordzijde in gebruik genomen. De pastorie dateert van 1972-'73 en bevindt zich achter de kerk. Voor 1803 behoorde Zandvoorde tot het dekanaat Oudenburg, van 1803 tot 1971 tot het dekanaat Gistel en sedert de fusie met Oostende in 1971 tot het gelijknamige dekanaat.

Plaatselijk schoolhoofd en kunstenaar Luc Blomme ontwierp op verzoek van pastoor Ryckebusch in 1980 een parochiezegel : OLV met kroon en scepter, in haar linkerhand de parochiekerk. Links onder het wapenschild van 's Heer Woutermansambacht, rechts dat van het oude Vlaanderen. 1185 is het stichtingsjaar van de parochie. De Latijnse tekst "Paroecia Beata Maria Virgo Assumpta" betekent "Parochie van de Heilige Maagd Maria-Ten-Hemel-Opgenomen. Dit zegel werd in 1985 (800 jaar parochie) ook aangebracht boven de ingang van de Fatimakapel.



bronnen :

1. Willy Meseure, 800 jaar parochie Zandvoorde, 1985.
2. Jan B. Dreesen & Gerard Vandamme, Geschiedenis van een parochie : Ste-Catharina...Ste-Godelieve, 1984.